

ŠKOLSKÁ SPŔOSIBILŔ – PRIPRAVENŔ DIEŤAŤA NA ŠKOLU



Čo je školská spôsobilosť?

- Je dosiahnutie takého stupňa vývinu, ktorý umožňuje dieťaťu úspešne si osvojiť školské vedomosti a zručnosti, zahŕňa spôsobilosť (vzretie) po stránke telesnej, psychickej, emocionálnej a sociálnej.

- Školský zákon (Zákon č. 245/2008) hovorí, že dieťa, ktoré do konca augusta príslušného roka dovŕši 6 r., musí byť v tomto kalendárnom roku zapísané do školy. Rodičia musia zapísať svoje dieťa do niektorej zo základných škôl, a to dokonca aj vtedy, keď už sú rozhodnutí, že nástup do školy odložia.

Odklad začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky

- Ak rodičia, alebo učiteľky v MŠ spozorovali výraznejšie známky nezrelosti dieťaťa, je vhodné odložiť povinnú školskú dochádzku o 1 rok. O odklad žiada zákonný zástupca dieťaťa, pričom je potrebné písomne požiadať riaditeľa základnej školy, kde bude dieťa zapísané

- Súčasťou žiadosti o odklad býva štandardne odporúčanie všeobecného lekára pre deti a dorast a odporúčanie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (CPPPaP).

- Predčasné zaškolenie (dieťa dovŕši 6 r. od 1.9. do 31.12.) znamená, že dieťa dosiahne potrebnú zrelosť ešte pred dovŕšením 6 roku. Teda je rozumovo, emocionálne, telesne i sociálne vyspelé na nástup do školy. Aj možnosť predčasného nástupu do školy musí posúdiť psychológ.

Ako rodič pozná, či je jeho dieťa zrelé?

TELESNÝ VÝVIN A ZDRAVOTNÝ STAV

- posúdenie telesného vývoja a zdravotného stavu je v kompetencii praktického alebo odborného lekára
- dieťa je dostatočne telesne vyspelé
- je zdravé, má primerane rozvinuté kosti a svalstvo, dokáže lepšie koordinovať svoje pohyby, vykonávať drobnejšie a presnejšie pohyby
- jeho zdravotný stav je bez častých ochorení
- zrelosť CNS (vzreté centrá v mozgu potrebné na osvojenie si čítania a písania)



KOGNITÍVNY A PSYCHICKÝ VÝVIN

- jemná a hrubá motorika
- reč
- sluchové vnímanie
- zrakové vnímanie
- vnímanie priestoru
- vnímanie času
- základné matematické predstavy
- rozumové poznávanie



jemná motorika

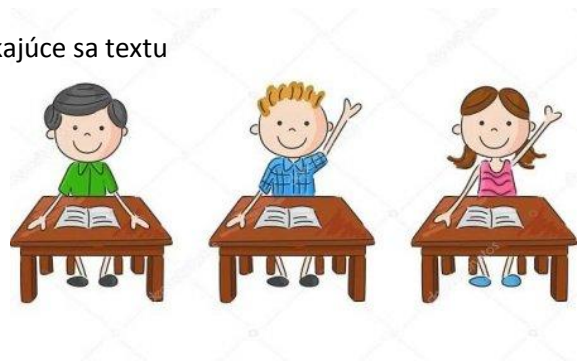
- dieťa má záujem o kreslenie, kreslí rôznorodosť námetov
- dieťa je schopné obkresliť jednoduchú predlohu, kreslí čiary, vlnovky..
- vie nakresliť postavu so všetkými základnými znakmi (hlava, krk, ruky, nohy, brucho)
- vie kresliť tak, že línie sú pevné neroztraseené
- vie vystrihnúť jednoduchý tvar podľa predkreslenej čiary
- vie modelovať, navliekať korálky
- úchop ceruzky je správny, pri kreslení preferuje jednu ruku

hrubá motorika:

- vie skákať (aj na jednej nohe)
- dokáže behať, preliezať
- zvládne chytať a hádzať loptu, skákať cez švihadlo, robiť kotrmelce
- zvládne turistickú vychádzku

sluchové vnímanie:

- počúva rozprávku/príbeh, vie odpovedať na otázky týkajúce sa textu
- vie rozlíšiť rôzne a rovnako znejúce slová
- nájde i tvorí rýmy
- vie určiť počet slabík v slove
- určí začiatočnú hlásku slova
- zopakuje vetu z viacerých slov
- napodobní rytmus (dva až štyri tóny)



reč

- vie správne vyslovovať všetky hlásky (artikulačná neobratnosť by mala byť korigovaná ešte pred vstupom do školy)
- prirodzene nadväzuje verbálny kontakt, dokáže viesť dialóg, adekvátne odpovedá na otázky, pýta sa
- má dostatočne rozvinutú slovnú zásobu, hovorí čisto a zrozumiteľne
- zmysluplne opíše, čo je na obrázku
- tvorí protiklady s vizuálnou podporou – obrázkom, bez vizuálnej podpory
- tvorí nadradené pojmy s vizuálnou podporou– obrázkom, bez vizuálnej podpory
- tvorí slová podobného významu



zrakové vnímanie

priradí odtiene farieb, pomenuje odtiene farieb

- nájde tvar na pozadí
- odliší zhodné a nezhodné dvojice líšiace sa detailom
- poskladá obrázok z niekoľkých častí
- spozná videné obrázky

vnímanie priestoru

- vie rozlíšiť pojmy: hore, dole, vpredu, vzadu
 - vie rozlíšiť pojmy vpravo, vľavo na vlastnom tele
 - vie ukázať na obrázku: prvý, posledný, predposledný,
 - kto je v strede, kto je hneď pred a hneď za
- vnímanie času

vnímanie času

- vie zoradiť obrázky podľa postupnosti deja
- začína sa orientovať v dňoch v týždni
- vie priradiť činnosti obvyklé pre ročné obdobia

základné matematické predstavy

- vie porovnať viac, menej, rovnako
- dokáže zaradiť prvky podľa veľkosti
- triedi predmety podľa rôznych kritérií
- vymenuje číselný rad od 1 do 10
- pomenuje geometrické tvary

rozumové poznávanie

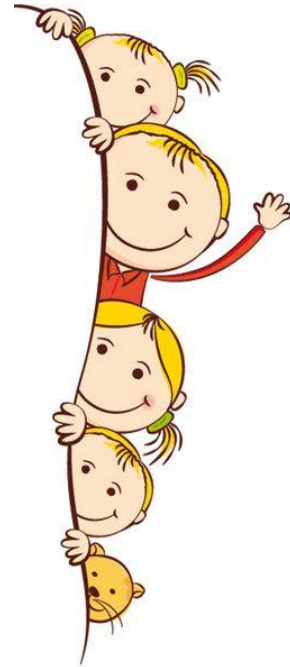
- pozná svoje meno a priezvisko, adresu
- pozná dni v týždni, ročné obdobia
- dokáže pomenovať bežné zvieratá, rastliny, časti tela
- začína chápať vzťahy a súvislosti, príčinu a dôsledok, realistickejšie chápanie sveta
- má prirodzenú túžbu poznávať, záujem o čítanie, o učenie, o nové informácie...

pracovná vyspelosť a pozornosť

- odlišuje hru od povinnosti, vie spolupracovať
- zadanú úlohu sa snaží splniť a dokončiť
- dokáže sa primerane sústrediť
- prejavuje samostatnosť, vytrvalosť
- ak sú pokyny dané, vie ich akceptovať
- má primerané psychomotorické tempo
- okrem hry je schopné aj cieľavedomejšej činnosti, je vytrvalejšie, dlhšie sa sústredí

sebaobsluha

- vie sa samostatne obliecť a obuť
- vie si pozapínať gombíky a zaviazať šnúrky



- má osvojené základné hygienické návyky
- vie sa samostatne najesť, správne drží lyžicu, používa príbor

EMOCIONÁLNY A SOCIÁLNY VÝVIN

- zvláda odlúčenie od rodičov, dokáže sa podriaďiť autorite, prijať novú rolu žiaka, nájsť si svoje miesto v skupine spolužiakov
- adaptuje sa na zmeny, na nové situácie, prostredie
- väčšinou sa hráva spoločne s deťmi, nestráni sa ich spoločnosti, nie je medzi deťmi bojzlivé a plačlivé
- nie je agresívne, spory s deťmi dokáže riešiť väčšinou bez bitky, hádky a vzdorovitosti
- dokáže dať najavo svoje potreby, odmietnuť nežiadúce správanie, prejavuje empatiu
- dokáže prekonávať prekážky, uniesť neúspech, prehru

Rizikové skupiny detí pre odklad

Je prirodzené, že nie všetky 6-ročné deti sú schopné zvládnuť nároky 1. triedy bez vážnejších problémov. Preto uvádzame niekoľko rizikových faktorov, kedy je na mieste zvážiť odklad školskej dochádzky. To však neznamená, že odklad školskej dochádzky je niečo negatívne, či stresujúce. Je to čas a priestor na vytváranie podnecujúceho prostredia v materskej škole i v domácom prostredí na ďalšie napredovanie a rozvíjania vášho dieťaťa.

Rizikové faktory:

- rizikové tehotenstvo, pôrod, predčasne narodené deti
- vážne, chronické ochorenia, zdravotné ťažkosti
- nevyhranená lateralita
- deti po traumatických udalostiach, závažné zmeny v rodine
- „letné“ deti, narodené v mesiacoch jún – august
- oneskorený vývin reči, ťažkosti s výslovnosťou, oneskorený kognitívny vývin...
- deti precitlivené, samotárske, nekomunikujúce s okolím

Odklad a dodatočný odklad

- Ak dieťa nespĺňa kritériá školskej zrelosti, rodič požiada na základe odporúčania psychológa a pediatra o odklad školskej dochádzky.

- Dieťa je následne zaradené: - do materskej školy /stimulačné programy/ alebo
- do prípravného ročníka /zriadený pri špeciálnej základnej škole/.

- Ak dieťa v I. ročníku ZŠ nezvláda jej nároky, je možné odporučiť dodatočný odklad PŠD - do konca prvého polroka.

Veríme, že v materskej škole Vaše dieťa získalo veľa nových vedomostí, krásnych priateľstiev, príjemný pocit z pedagogických i nepedagogických zamestnancov, zdravé sebavedomie a tým pevné základy do ďalších školských rokov. Na záver im prajeme, aby na cestu školských zážitkov vykročili plní radosti, aby sa nové prostredie školy pre nich stalo miestom nielen naberania potrebných vedomostí, zároveň aj príležitosťou na vytváranie nových priateľstiev, dosahovanie úspechu a pozitívnych zážitkov.



Použitá literatúra:

B. Pupala a spol., 2021. *Povinné predprimárne vzdelávanie: Sprievodca cieľmi a obsahom*. ŠPÚ: 2021. ISBN 978-80-8118-259-04

Bednářová J., Šmardová V., 2008. *Diagnostika dítěte předškolního věku. Co by dítě mělo umět ve věku od 3 o 6 let*. Computer Press: Brno, 2008. ISBN 978-80-251-1829-0

Internetové zdroje:

<https://www.minedu.sk/predprimarne-vzdelavanie/>

<https://www.cpppap-pd.sk/subor/ako-poznam-ci-je-dieta-zrele/>

<https://www.minedu.sk/data/att/21698.pdf>

